

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 7/1987-88 med anledning av ltm Roger Janssons m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om översyn och modernisering av reglerna för skolskjutsar.

Landstinget har den 20 november 1987 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Med anledning härav får utskottet, som hört trafikinspektören Ulf Lillie, trafiksäkerhetskonsulenten Carola Wahlfors, polismästaren Björn Andersson, ordföranden i Mariehamns Åkeriförening r.f. Boris Lundqvist, chaufförerna Leif Ahlqvist och Hilding Sundqvist som representanter för Ålands bussförbund r.f. samt trafikidkaren Jan-Erik Ståhlman, härmed värdsamt anföra följande.

I motionen föreslås en översyn och modernisering av bestämmelserna för skolskjutsar med särskilt beaktande av säkerhetsfrågorna. I motionens motiveringar ges exempel på i vilka avseenden bestämmelserna borde ändras.

Bestämmelser om transport av skolelever ingår i landskapsstyrelsens beslut den 28 juli 1977 innefattande föreskrifter för skolskjuts (75/77). Beslutet innehåller bl.a. bestämmelser om hur många elever som samtidigt får transporteras i bilen eller bussen. Vid elevtransporter är det tillåtet att överskrida det för fordonet godkända passagerarantalet enligt vissa normer som närmare framgår av beslutet. Vidare ingår i beslutet hastighetsbegränsningar för skoltrafiken, föreskrifter om hur fordonen skall vara utmärkta, regler rörande ruttval m.m.

Motionärerna uppmärksammar särskilt användningen av bilbälten vid transport av skolelever. Enligt gällande lagstiftning föreligger bilbältestvång endast i person- och paketbilars framsäten. Landskapsstyrelsen föreslår dock i framställning nr 11/1987-88 sådana ändringar i vägtrafiklagen för landskapet Åland att även passagerare i baksätet är skyldig att använda bältet. Barn under 15 år som inte använder bilbälte skall använda barnstol eller bälteskudde. I förslaget undantas förare av fordon i yrkesmässig trafik, således även förare av taxibil som används vid skolskjutsar, från skyldigheten att använda bilbälte. Om det i en bil finns flera passagerare än monterade bälten, vilket ofta är fallet vid skolskjutsar, gäller skyldigheten att använda bältet endast dem som har tillgång till bälte.

Utskottet behandlar i sitt betänkande nr 6/1987-88 landskapsstyrelsens framställning och har där till lagförslaget fogat ett tillägg, enligt vilket landskapsstyrelsen skulle få rätt att utfärda avvikande bestämmelser beträffande användningen av bilbälte i samband med transport av skolelever. När landskapsstyrelsens föreskrifter för skolskjutsar förnyas kunde då vissa särbestämmelser införas. Under senare tid har utvecklats olika tilläggsanordningar (s.k. bälteskuddar) som kan anbringas på bilarnas säten och som möjliggör att alla barn som sitter på sätet kan förfoga över ett bilbälte. I beslutet kunde även förare av skolbil åläggas att alltid använda bilbälte. Genom dylika åtgärder skulle eleverna bibringas en riktig attityd till användningen av bilbälte. Utskottet har i sammanhanget inhämtat att man i Sverige från och med hösten 1988 inför bestämmelser om att såväl föraren som eleverna vid skolskjutsning i personbilar alltid skall använda bilbälte.

Vid skolskjuts med buss får det för bussen tillåtna antalet passagerare överskridas med 30 procent. Enligt gällande bestämmelser skall sittplats finnas för alla passagerare i buss, men rätten till överskridning har ibland i praktiken lett till att vissa elever nödgats stå under resan. Utskottet konstaterar i sammanhanget att landskapsstyrelsen för närvarande utreder hur kollektivtrafiken i framtiden skall ordnas i landskapet. Som ett resultat härav kan en koordinering av skolskjutsarna och linjetrafiken bli aktuell, vilket möjligen kan minska problemen med överbelastade bussar på vissa skollinjer.

Om antalet elever som får transporteras i skolskjutsfordon inskränks, kan detta medföra att kommunernas kostnader för skjutsarna ökar eller att omfattningen av skjutsarna minskar. Konsekvenserna av detta måste ägnas uppmärksamhet. Å andra sidan kan möjligheterna att använda olika tilläggsanordningar och koordineringen mellan linjetrafiken och skolskjutsarna medföra att transportkapaciteten kan bibehållas oförändrad.

Landskapsstyrelsen har vid olika tillfällen anordnat dels regelrätta kurser, dels informationskvällar för förare av skolbilar. Utskottet understryker betydelsen av att detta arbete fortgår och att ansträngningar görs för att samtliga förare verkligen nås av den information och utbildning som ges. Utskottet noterar även i sammanhanget att landskapsstyrelsen för ca tio år sedan lät utge en handbok för skolskjutsförare, vars innehåll småningom borde moderniseras.

Eftersom landskapsstyrelsens föreskrifter för skolskjuts i vissa avseenden kan anses föråldrade och synpunkter framkommit som motiverar att föreskrifterna även i övrigt överses, har utskottet beslutat föreslå att motionen skulle omfattas.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen om en översyn och modernisering av reglerna för skolskjutar med särskild hänsyn till elevernas säkerhet.

Mariehamn den 14 december 1987

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Jan-Erik Lindfors samt ledamöterna Bengtz, Carlsson och Jan F. Sundberg.